

ARLİN ÇİÇEKÇİ

“Kim olduğumuzu düşünmenin getirdiği ferahlığa dönüyorum yüzümü.”

Söyleşen
Arzu Anlar Saraç

veveya ●

KITAP

Bişimin ve Dilin Meydan Okuyuşu: *Hiçkuşu* / Turhan Yıldırım

Zihinde Yeni Anlamlar Bulan Öyküler / Semrin Şahin

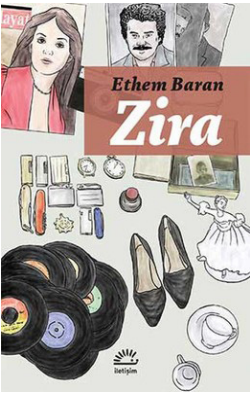
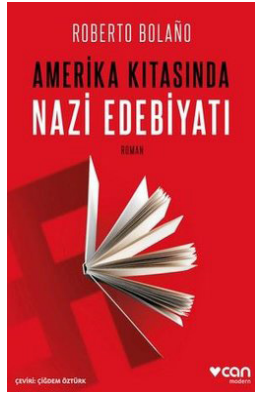
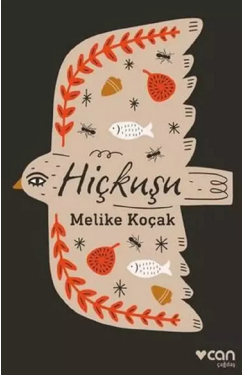
Gerçekle Kurgu Arasında: *Zira* / Yunus Çiçin

Hayali Bir Edebiyat Ansiklopedisi / Kahraman Çayırılı

veveya●

KITAP

İki haftalık kitap yayını
05 Ocak 2024, Sayı: 10

03 Biçimin ve Dilin Meydan Okuyuşu: *Hiçkuşu* / Turhan Yıldırım

06 Zihinde Yeni Anamlar Bulan Öyküler / Semrin Şahin

07 Arlin Çiçekçiyle Söyleşi / Arzu Anlar Saraç

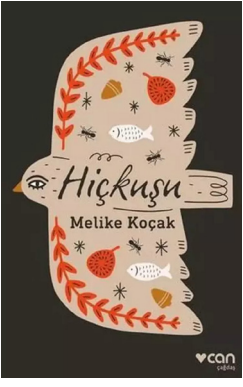
13 Gerçekle Kurgu Arasında: *Zira* / Yunus Çinçin

15 Hayali Bir Edebiyat Ansiklopedisi / Kahraman Çayırılı

Yayın Yönetmeni:
Ercan y Yılmaz

İletişim:
veveyanet@gmail.com

VEVEYA.NET
twitter.com/veveyanet
instagram.com/veveyanet

Hiçkuşu
Merve Koçak
Can Yayınları
Öykü / 96 sayfa

veveya
KİTAP /3

Turhan
Yıldırım

Biçimin ve Dilin Meydan Okuyuşu: *Hiçkuşu*

Melike Koçak'ın Aralık 2022 tarihinde Can Yayınları tarafından yayımlanan ilk öykü kitabı *Hiçkuşu*, dört başlık altında on dört öyküyü barındırıyor. Kitapta yer alan metinlerde biçimin ve özgün bir dilin birbirinin

önüne geçmeden yan yana gittiğini görebiliyoruz. Eserin kapağında alışılmamış bir görsel bulunuyor. Büyükçe bir kuş, kanat kenarlarında dallar, balıklar, incirler, karıncalar ve kozalaklar. *Hiçkuşu*'nun kapağı bize tıpkı ismi gibi hem doğayı hem de imgesel anlatımı niteliyor. Kapağın ifade ettiklerini kitabın giriş öyküsü olan “Kıyamet”ten görebiliyoruz.

“İşte bu haberci kör karga tam da böyle bir vakitte ağzındaki defî çala çala ceviz ağacı ölü doğurmuş ceviz ağacı ölü doğurmuş diye çığurmaya başlamış. Olanlar olmuş.” (s.18)

Kapakdaki görseli aşır yapıtın içine doğru ilerlediğimizdeyse karşımıza dört şairden içinde balina geçen mısralar karşılıyor bizi. Sırasıyla Didem Madak, Gülten Akın, Elif Sofya ve Asuman Susam'dan okuduğumuz balina dizeleri, belki de yazarın Herman Melville'in meşhur romanı *Moby Dick*'le kurduğu bir bağlantının eseridir. Ne olursa olsun öykülere giriş yaparken değişik bir yapıyla karşılaştığımızı söylemeliyim. Kitaptaki öyküler sonlanırken de bu sefer Elif Sofya ve Asuman Susam'dan “dil” ve “ses”le ilgili mısralara denk geliyoruz. Dizelerle başlayan kitap, anlatımda şiirin diliyle karşılaşacağımızı da bizlere bildiriyor. Bunun küçük bir örneğini eserin üçüncü öyküsü olan “Yas”ın girişinde görebiliyoruz.

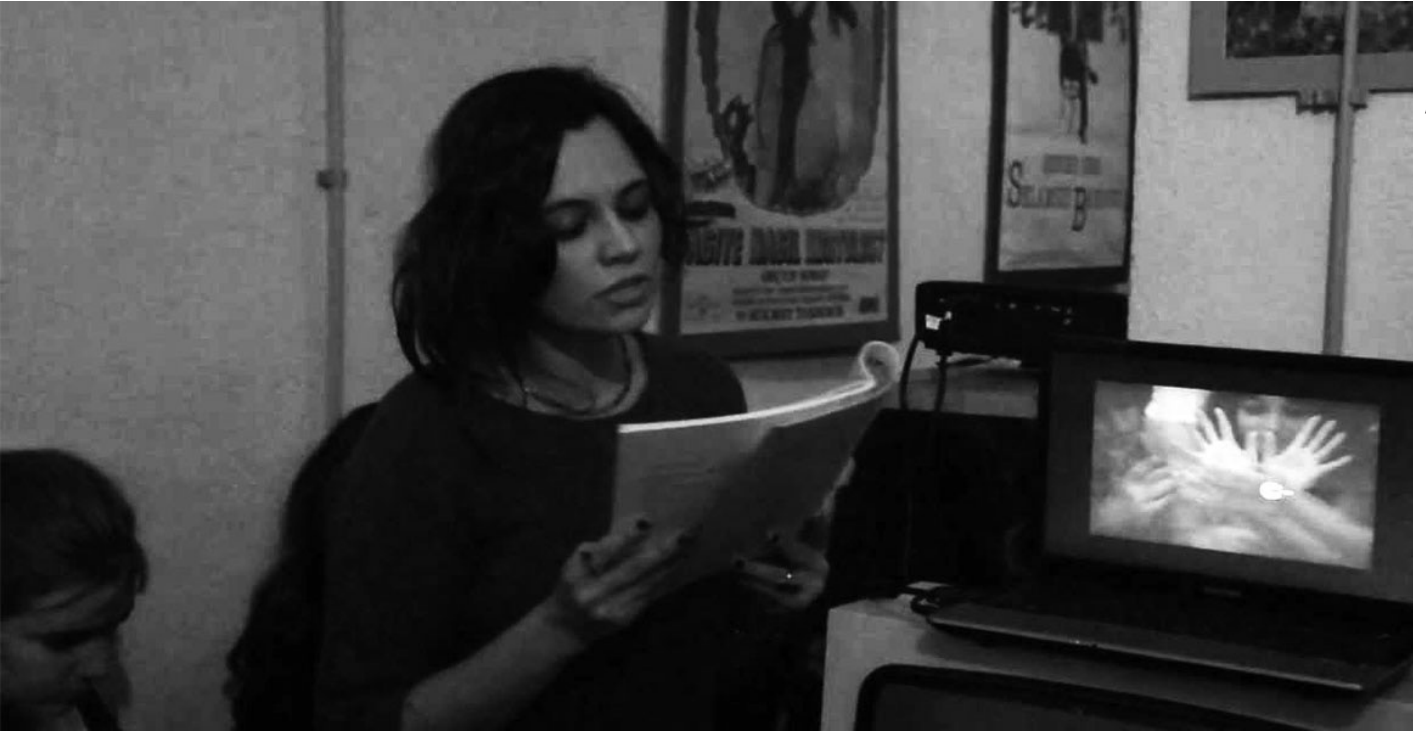
“Kar durmadan yağıyor. Harfler dallardan. Güvercinler harfleri taşıyor.

Yağıyor kar. Düşüyor harfler. Taşıyor güvercinler.

Kar. Harfler. Güvercinler.

Köpekler hiç susmuyor.” (s.27)

İçindekiler kısmına baktığımızdaysa günümüzde yazılan pek çok öykü kitabından farklı olarak dört başlık bulunuyor. “Kuş”, “Çan”, “Tel” ve “Masal”, barındırdıkları metin sayısı ile da yazarın yapı üzerine düşündüğünü görebiliyoruz. Birinci ve dördüncü başlıkta

dört öykü bulunurken üçüncü ve dördüncü başlıktaysa üç öykü yer alıyor. “Kuş” başlığındaki üç metinde doğanın başat rol alışına tanık oluyoruz. “Ceviz ağacının dibinde bir ceset bulunmuş,” diye başlayan “Kıyamet” öyküsünü, “Sardunyalara kahkahalarıyla inlediği mahalleye uyku erken indi bu gece,” diye devamı geliyor “Kuyu” öyküsünde. “Yas”ın başlangıç cümlesindeyse “Güvercinlerin titrek fısıltıları doluyor avluya bakan evlerin pencerelelerinde,” ifadesini görüyoruz. Kör karga, ceviz ağacı, tek gözlü ceviz, sardunyalara, kırkayak, güvercinler, kar, köpekler ve incir ağacı öykülerde rol oynuyor. Bu bölümün son öyküsü olan “Şakkıdı da Şakkıdı” adlı metindeyse Mukadder’in hikâyesine şahit oluyoruz.

“Hafize ve Yusuf’u nasıl ki tuuuuu demiş tükürmüşse aile ve mahalle, zıncı demiş yapışmış Mukadder’e. İpotek etmişler hayatını ve de hayatını.” (s.37)

Hayatına ailesi tarafından ve mahalleli tarafından ipotek konulmuş, sesini bastırmış Mukadder’in öykünün finalinde sesini müzikle ortaya çıkarışını, kendini belki de ilk defa tam manasıyla serbest bırakışını görüyoruz. “Şakkıdı da Şakkıdı” kitapta bulunan en hacimli öykü olmakla birlikte, kitapta yer alan diğer öykülere göre daha farklı bir anlatıma da sahip.

“Çan” adlı kısımda bulunan üç öykünün isimleri de hayvan adlarıyla bezeli ve oldukça imgesel. “Filtre Kahve İçen Serçe”, “Gözde Yüzen Balık” ve “Kuş Doğuran Karınca”, birbirlerine yakın hacimlere sahip üç-dört sayfalık öyküler. İmgesel anlatımın sadece metinlerin isimlerine sirayet etmediğini, kurguların kendilerinde de görebiliyoruz. Bölüme adını veren çan gibi karşımızda sesle ilerleyen öykülere denk geliyoruz.

“Çan çalıyor. Bir serçe düşüyor. Kara gözünde bir kurt. Gözü, kuyu. Kımıl kımıl. Serçe üşüyor. Göğsünde bir tuzlu bıçak. Yenmiş turnak izi. Batıp çıktığı yer incecik kan. Titriyor. Kurt, değil. Titreyen kurt değil. Tuzları yalıyor. İşte yalayan kurt, tuzları yalayan. Yeşil, sarı bir sıvı. Bıçağın saplandığı yerden sızıyor.” (s.49)

“Ten” adlı bölümdeyse içeriğe bağlı olarak sertleşen anlatım göze çarpıyor. Örneğin “orospu” kelimesini bu kısımda bulunan üç öyküde de görebiliyoruz. Kitapta yer alan diğer metinlere göre cinselliğe dair anlatımın daha fazla bulunduğu, argonun çok daha fazla kullanıldığına şahit oluyoruz.

“hangi yüzle oturursun orospu karı hadi çek git duymadın mı söylediklerini utanmaz ne demeye durursun hâlâ öyle sokak ortasında belli yollu olduğun (...)” (s.62)

“Masal” bölümüyse tıpkı adının nitelediği gibi masalsi anlatıma sahip ama yazarın özgün diliyle yeniden kurulmuş dört öyküden oluşuyor. Bu kısımda da tıpkı “Çan” bölümünde olduğu gibi hacim olarak küçük öykülere denk geliyoruz. Kitaba ismini veren “Leyal ile Hiçkuşu” isimli öykü de bölümün sonunda yer alıyor. Masalsi anlatıma “Bulut ile Kuyu” öyküsünün ilk paragrafından bir göz atalım:

“Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde. Develerin tellallıktan, pirelerin berberlikten zorunlu emekli edildiği; sığırcıkların leyleklerin göç yollarının kesildiği; ırmakların kuruyup denizlerin doldurulup suların çekilip rüzgârın betonlara çarpıp yere düştüğü, göğün renginin uçtuğu; sözün de kanın da ölümle bolca akıp gittiği vakitlerden biriymiş.” (s.77)

Yazarın öykülerindeki dil kullanımına ve içeriğe biraz olsun değindiğime göre şimdi de biçimle olan ilişkisine geçmek istiyorum. Melike Koçak’ın yapıya olan düşkünlüğü daha içindikiler kısmından görebiliyoruz. Buradaki matematik, öykülerde bulunan farklı biçimsel deneyişlerle kendini daha fazla gösteriyor. Metin içi başlıklarla ilerleyen öykülerden, manzum formdaki anlatıma, noktalamanın yatık çizgiyle yapılmasından düşen ve uçuşan kelimelere, harflere, bilinç akı-

şından, a, b, c şeklinde şıklar halinde yazıma kadar çok çeşitli biçimci anlatıma şahit oluyoruz. Özellikle yatık çizgi kullanımına geçmişte Sevim Burak'ın *Afrika Dansı* kitabındaki öykülerde rastlıyoruz.

“Yalnız şu perdeler/perdeleri kapadım/iyi mi/bu kadar karanlık yeter mi/perdeler açık dursun demedim ki/ben size ille de sargılarınızı çıkarın/yalnız şu perdelerin üstündeki kâğıtları ne yapacaksınız/nereden çıktı bu kâğıtlar şimdi/ne yapıyorsunuz bu kâğıtlarla/bu iş-neler batmadı mı size hiç/o iğneli kâğıtlar hiç rahatsız etmedi mi sizi” (*Afrika Dansı*, s.14)

Sevim Burak'ın üstteki yatık çizgi kullanımının bir başka benzerine Melike Koçak'ta şu şekilde denk getiriyoruz:

“Gökdenelere / reklam tabelalarına / trafik ışıklarına / arabaların farlarına / dimtıslarla çıstaklara / yıkılmış binalara / yarım kalmış inşaatlara / yıkık gecekondu-lara / kimseli kimsesiz avlulara / yaşamasız evlere / bakışsız göz-lere / kopkoyu öfkelere (...)” (s.52)

İki yazar arasındaki bir başka biçim akrabalığına, öykülerde düşen, serpiştirilen harflerde, hecelerde, kelimelerde tanık oluyoruz.

“ KÂĞITLAR
HIŞIRDIYOR
KÂĞITLAR
HIŞIRDIYOR ” (*Afrika Dansı*, s.16)

Yukarıda *Afrika Dansı*'nda gördüğümüz alıntının biçimsel benzerine bir de *Hiçkuşu*'ndan bakalım.

“ çan dan çan dan çan dan d
Ç d ç A
A n n n
n nnnn nnnn
nnnnn
nnn
...”

İki yazar arasında gösterdiğim biçimsel yakınlığa Ali Teoman ismini de ekleyebilirim. Melike Koçak'ın edebiyatımızda deneyselliğin önde gelen yazarlarından Sevim Burak ve Ali Teoman yolunda yürüdüğünü *Hiçkuşu*'ndaki öykülerinden rahatlıkla anlayabiliyoruz. Yazarın özellikle Sevim Burak ismine önem verdiğini bir

röportajında şu şekilde görüyoruz:

“Yeniye/başkaya duyduğumuz ihtiyacı, söylemin, sözün dışına çıkarıp çıkarmadığımızla. Radarlarımızın ayarlarının bozulmaya, bozuk addedilene açık olup olmamasıyla. Tüm bunları denerken dün bugün, eşsiz benzersiz, biricik olduğumuz yanılmasına kapılmamızla. Yalnız hissetmememizle ki değil de. Mesela Sevim Burak bir işaret fişeği olarak hep yanı başımızda.” (s.57)

Özgün anlatımı ve biçimsel deneyişleriyle her ne kadar Sevim Burak ve Ali Teoman'ın öykü evrenleriyle benzerlik bulunsa da Melike Koçak meselesini çok daha açık eden bir öykücü olarak karşımızda duruyor. İncelemenin başında, yazarın doğayı anlatımında kullanmasına ve meselesinin odak noktasına almasına değinmiştim. Öykülerinde tabiata çokça yer veren yazarın başka nelerden bahsettiğine de bir bakalım.

“(…) kulağı delik köpekler toplanıp öldürülmemiş, kedilerin bacakları kesilmemiş, bebek doğurmak istemem diyen tartaklanmamış, transın döner bıçağıyla kafası kesilmemiş, küfürler edilmemiş, zam da yapılmamış, yeni yasaklarımız da yok. Yok valla! Oh âlâ! Kalplerimiz kadar temiz bir gün.” (s.30)

Üstteki alıntıdan da görülebileceği gibi yazar çevresel sorunlarla birlikte ötekilerin hikâyesine de odaklanıyor. Tüm bunları da oldukça net ifadelerle çekinmeden söylüyor. Kullanılan kimi sert ifadeler, argo deyimler bazı okurları belki rahatsız edebilir ama bu anlatım tarzı belli ki yazarın öykü dünyasının bir parçası.

Sonuç olarak Melike Koçak'ın özgün dili, yer yer deneysel anlatımı, kullandığı farklı biçimler ve derdini ifade ediş şekli, çağdaş edebiyatımızda *Hiçkuşu*'nu oldukça farklı bir yere koyuyor. Zaten bunlar da eserin hem 69. Sait Faik Hikâye Armağanı'nda hem de 34. Haldun Taner Öykü Ödülü'nde kısa listede yer almasına sebep oldu.

KAYNAKÇA

Koçak, Melike. *Hiçkuşu*. İstanbul: Can Yayınları, 2022.
Burak, Sevim. *Afrika Dansı*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2018.
Koçak, Melike. “Hiçkuşu Melike Koçak Röportaj” (Söyleşen: Aynur Kulak), *Litera Edebiyat* (2023), erişim 01 Ocak 2024, <https://www.literaedebyyat.com/post/hickusu-melike-kocak-roportaj>.

Hayalet Bakıcısı
Özlem Dikeçligil
Notos Kitap
Öykü / 136 sayfa

veveya
KİTAP /6

Semrin
Şahin

Zihinde Yeni Anlamlar Bulan Öyküler

Bir insanın çocuğuyla kurduğu ilişki nerede başlayıp nerede sonlanır? Başka bir kadına gitti diye bir anne babadan çocuklarıyla intikam alır mı? Çocuk sahibi olunca kadın kendinden neler kaybeder? Anne olmak gerçekten kutsal mı? Ve daha birçok soru. Özlem Dikeçligil'in Notos Kitap etiketiyle okurla buluşan kitabı *Hayalet Bakıcısı*'ni okuduktan sonra aklımda kalan sorular bunlar. İşte edebiyatın gücü de buradan geliyor, metin okunup bittikten sonra da okurun zihninde çoğalmaya, yeni anlamlar bulmaya devam ediyor. Aslında bu şekilde tamamlanmış oluyor.

Hayalet Bakıcısı on öyküden oluşur. İlk öykü dışında anlatım, kurgu ve öykü tekniği açısından birbirini tamamlayan bir bütün oluşturuyor kitap. "Küçük Bir Tören" kitabın ilk öyküsü. Duru bir dille açılıyor, ama ilerledikçe öykü derinleşmeyip yüzeyde kalıyor bana göre. Kitabın devamındaki güçlü öykülerin gölgesinde kaldığını söyleyebilirim.

"Farecik" öyküsünü okuyunca Joyce Carol Oates'ın "Hafifletici Nedenler" öyküsünü anımsadım. Bir annenin çocuğuna karşı uyguladığı şiddetin öyküsü okuduğumda günlerce aklımdan çıkmamıştı. Dikeçligil'in bu öyküsü de aynı hissi bıraktı bende. Konu, anlatım ve kurgu bambaşka olmasına karşın iki öykünün de okurda bıraktığı etki aynı diyebilirim.

"Dün gece sabrının tükendiğini hissetmişti. Farklı farklı yollar denedi. Kızarak, anlamaya çalışarak, göstererek, başını okşayarak. Elindeki şamdanı yere vurdu. Öfkesini akıtmasının bir yolu olmalı. Sesini yumuşatmaya çalıştı ama yapamadı."

Öykü çocuğun yuvada kaybolmasıyla başlayıp katman katman geçmişe doğru açılıyor. İlk okumada gözden kaçan noktalar olsa bile ikinci hatta üçüncü okumada öykünün bir matematiği olduğu ortaya çıkıyor.

"Banyo Günü" öyküsü kitabın en etkileyici öykülerinden. Euripides'in Medea tragedyasının günümüze uyarlaması. Koro kısımları "İlaçlama Elemanı, Rehber Öğretmen, Market Sahibi, Çilingir" in anlatımlarından oluşuyor. Medea oyunu, Medea'nın, kocası İason'un onu bırakarak Korinthli Yunan bir prensesle evlenme kararı alması sonucunda yaşadıklarını anlatır. Oyunda Medea, kocasından iki oğlunu öldürerek intikam alır ve Atina'ya giderek yeni bir hayata başlar. Euripides'in bu oyunu tarih boyunca farklı oyun ya-

zarlarınca politik ve feminist perspektiflerden yorumlanmıştır. Dikeçligil, "Banyo Günü" öyküsünde yaşanan trajediyi bize farklı anlatıcılar kullanarak verir. Aldatılan bir kadının gururunun nasıl kırıldığını, çocuklarının kirliliğiyle yafetlemezle gezmesini, yemek yapmadığı için çocukların sersefil oluşunu okuruz öyküde. M. geçmişi, kocasıyla ve çocuklarıyla mutlu oldukları günleri anımsar, her anımsayışı çocuklarıyla olan ilişkisini değiştirir. Koro kısımlarındaki anlatıcıların olayları dışarıdan nasıl gözlemledikleri, çocukların durumunu, annenin durumunu daha iyi anlamamızı sağlar. Toplumsal normların dışında kalan M. ilaçlama elemanı, rehber öğretmen, market sahibi ve çilingir tarafından "tavan arasındaki deli kadın" gibi gösterilmeye çalışılır. Aslında M. hayata nasıl tutunacağını bilmeyen bir kadındır. Dönüşerek çıkacağı bir hikâyenin ortasında kalmıştır. Banyoya götürür çocukları, her şeyi yıkayıp temizleyerek başlayacaktır işe. Tragedyanın sonu bellidir ama bu öyküyü okurken hep belki değişir diye umdum. Öykünün çok başarılı olduğunu belirtmeliyim.

Dikeçligil öykülerinde güçlü bir atmosfer kuruyor. Öyküler usta bir kalemin göstergesi. "Zigotlarımız", "Bahçiyar Bir Kadın" ve "Cennete Düşen Son Kar Tanesi" öykülerini de severek okudum. Özlem Dikeçligil'in bundan sonra yazacağı öyküleri merakla beklediğimi söyleyebilirim.

Servi Nine ve Üç Güzeller

Arlin Çiçekçi

İthaki

Roman / 208 sayfa

veveya
KİTAP /7

Arzu Anlar
Saraç

“Sanırım kadın yazarları asıl yoran şey; kadınlar tarafından ortaya konulmuş özgün eserlerin gördüğü itibarın, bugün bile hâlâ, kendini edebiyatın her alanında ehli vakıf olarak görenlerin kırılğan erkekliklerini tetiklemeye yetiyor oluşu.”

Arlin Çiçekçi’yle Söyleşi

Arlin Çiçekçi, *Servi Nine ve Üç Güzeller* romanıyla 2023 yılı Duygu Asena Roman Ödülü’ne layık görüldü. Merak ettiğim bir romandı. Gecenin geç bir vakti “Hadi başlayayım,” dedim ve tüm gece boyunca bitirmeden başından kalkamadım. Öylesine sürükleyici, merak uyandıran ve zihnimde beni başka çağlara götürüp o zamanların sokaklarında yürüten, kokusunu, dokusunu hissettiren bir romandı ki kitabı kapattığımda yüzümde bıraktığı gülümsemeyi de aldığı ödülü de sonuna kadar hak ettiğini düşündüm. İnsana dokunan, insanı düşündüren ve sorgulatan bir eser. “Hayat anlardan ibarettir derler ama yanılırlar, hayat sonlardan ibarettir,” diyor kitabın girişinde Arlin Çiçekçi. Fakat romanın sonunda ben, “Bu romanın devamı gelir mi acaba?” dedim.

Öyle ya; hayat sonlardan ibarettir, belki Suna’nın öyküsünün sonu, *Servi Nine*’nin dokunduğu bir başka kadının hayat öyküsünün başlangıcı olabilir. Dilerim olur...

Arzu Anlar Saraç: Merhabalar sevgili Arlin Çiçekçi. Biz okurlar bir yazarın kitaplarını okuyup hele bir de o kitapları çok sevdiyse, yazarın hayatı hakkında bir şeyler öğrenmekten, eserlerinde onun parmak izlerini yakalamaktan keyif alırız. Bu yüzden klasik bir soru ile başlamak istiyorum. *Beşerbazın Mârifeti* ve *Servi Nine ve Üç Güzeller* romanının yazarı Arlin Çiçekçi kimdir, kim olarak bilinmek ister?

Arlin Çiçekçi: Merhaba, Arzu Hanım. “Kimdir?” sorusu en zoru, kolaylamak için çocukluktan başlayayım. Sokakta oynamayı seven, meraklı, neşeli bir kız çocuğuydum. Yaş aldıkça, merakımla birlikte etrafımda olanları anlamaya, anlamlandırmaya olan isteğim de arttı. Bu merak ve istek, kitaplara, filmlere çevirdi ilgimi. Sözün ve düşüncenin dönüştüğü bu biçimlere duyduğum hayranlıkla ne yapacağımı tam da kestiremeyerek üniversitede Radyo TV Sinema bölümüne girdim. TV’de çalıştım, uzun yıllar kurguculuk yaptım derken, sonrasında ne olduysa oldu kendimi bir teknoloji şirketinde çalışırken buldum, 15 senedir de aynı şirkette çalışmaya devam ediyorum. Bu zamana kadar, hayatımın taşıyıcı sütunları ailem (köpeğim dahil) dostluklarım ve adalet kavramı oldu. 35 yaşında yazmaya başladıktan sonra da

bu iki kitap çıktı ortaya. Yazdıklarım vesilesiyle umumun kanaatine açık biri haline gelmek, kimi zaman iyi hissettirdi kimi zaman da tersi oldu. Bu yüzden şu aralar sıklıkla; kim olarak bilindiğimizden çok, kim olduğumuzu düşünmenin getirdiği ferahlığa dönüyorum yüzümü. Bir de bu sorunuz bana, okumadığım ama ismini sevdiğim bir kitabı hatırlattı: “Köpeğinizin Olduğunuzu Düşündüğü Kişi Olun.”

A. A. S.: Bu yıl Duygu Asena Roman Ödülü’nü alan Servi Nine ve Üç Güzeller çok sıcak, okuyucuyu süratle içine çeken ve okuyucunun zihninde kolayca canlanabilen bir roman. Masal ile gerçeğin tam kıvamında yoğurulduğu Servi Nine ve Üç Güzeller’ in zihnimize düşüşü ve yazım sürecindeki yolculuğu nasıldı?

A. Ç.: Çok teşekkür ederim. Birkaç

yıl önce evime ilk defa gelen bir arkadaşım, salondaki camdan bakıp “Ne güzel, evin önü açıklık. Kapanmasa bari.” diye bir yorumda bulundu. Onun bu yorumu üzerine, evi tutarken ev sahibimin “Buranın önü kapanmaz, aşağıda bir yatacık var” dediğini anımsar gibi oldum ve arkadaşşıma da bunu söyledim ama kendi söylediğimin doğruluğuna pek de emin olamadım o an. Arkadaşım gittikten sonra ev sahibini arayıp “Siz bana yatacık mı var demiştiniz?” diye sorduğumda, “Hayır, tarihi bir kız okulu kalıntısı var demiştim” cevabını aldım. Ben bunun üzerine, durduk yere evimin önünün kapanması ihtimaliyle dertlenmeye başladım. “Buraya bina dikmeye karar verseler, adı sanı duyulmamış bir tarihi eser kalıntısını engel kabul etmeyecekler elbette” diye düşünüyorum. “Halbuki,” diyorum kendi kendime “Orada bir yatacık olsa, o evin

önüne inşaat yapılmasına daha geçerli bir engel olurdu". Tüm bunları düşünürken ve "Öyle olsa ne olurdu? Peki şöyle olsa ne olurdu?" diye kafamdaki ihtimallerle senaryolar kurarken, bu düşüncelerimi yazmaya karar verdim ve ortaya *Servi Nine* ve *Üç Güzeller* çıktı. Aslında iki roman da zihnimde peyda olan bu türden, pek de derinliği olmayan soruların cevaplarını ararken ortaya çıktı.

A. A. S.: Roman günümüzde başlasa da üç yüz yıllık bir süreci barındırıyor içinde. Çokça tarihi bilgi gerektiren noktalar var. Bunların tümüyle kurgu olmadığını biliyorum. Aslında bu yönüyle tarihi bir roman diyebiliriz. Tarihi romanlar diğer türlere kıyasla oldukça titiz araştırma gerektiren türler. Siz nasıl bir çalışma yürüttünüz?

A. Ç.: Tarihi roman, ilhamını kendi içinde barındıran ve yazarını, güveni-

li bir rotada tutarken aynı zamanda yeni yeni ara yollar gösteren bir tür. Bu yönüyle yazım süreci hem zihin açıcı, hem de keyifli. Araştırma aşamasında tarihi kitaplara, belgelere, gazete kupürlerine, kadı sicillerine, eski fotoğraflara, çizimlere bakarken merak ettiğinizi bulmanın yanısıra o kaynaklardan yepyeni sorular sorarak, başka bir konuyu daha merak ederek ayrılıyorsunuz. Her bir yeni soru da hikâye örgüsüne yeni bir ilmek olarak ekleniyor ardından.

A. A. S.: Aradan yüz yıllar geçmesine rağmen görünen o ki bizim topraklarımızda kadınların yaşadığı baskı ve şiddet değişmiyor yahut bu değişim çok yavaş gerçekleşiyor. Arşivlerde okuduğunuzda sizi şaşırtan bilgiler var mıydı?

A. Ç.: Dediğiniz gibi yüzeyde bir değişim var fakat bu değişim henüz içselleştirilememiş olduğundan kadınlar, erkek egemen toplumun kendilerine tanıdığı alanın biraz dışına çıkmak istediklerinde, en ufak bir hak arayışına girdiklerinde yahut en basitinden gönüllerin giyinmekten, istedikleri saatte dışarı çıkmaktan, kendi hayatlarına dair kararlar almaktan imtina etmediklerinde, tabiri caizse, takke düşüyor ve toplumun keli görünüyor. Kadınların bugüne kadar verdiği mücadeleyle büyük kazanımlar elde edilmiş olsa da yüzyılların bile değiştiremediği düşünce kalıpları var. Ve bu kalıplara sıkışıp kalmış zihniyet, bazılarımızın "karşı mahalle" olarak gördüğü kesime has da değil üstelik. 300 yıl öncenin kadı sicillerine baktığımızda da biraz daha ilkel haliyle benzer tablolara karşılıyorsunuz. Mesela bir kadın tecavüze uğruyor, mahalleli bir araya geliyor ve oy birliğiyle o kadının "zaten" iffetsiz olduğunu dair görüş bildiriyor ve fail aklanıyor. Bugün, bu tür bir durumda elbette ki yasa, mahallelinin görüşüne başvurmuyor ama o zihniyet yine kendini gösteriyor bir şekilde. 'Mahalle',

toplum, çevre, sosyal medya ahalisi, artık o topluluğun adına her ne dersek diyelim, bir kadın tacize/hakarete/iftiraya uğradığında, tüm bunlara zemin hazırlayacak bir davranışta bulunup bulunmadığına, dolayısıyla o kadının bu türden bir saldırıyı hak edip etmediğine dair kanaat bildirme hakkını buluyor kendinde.

A. A. S.: Servi Nine her ne kadar her şeye hâkim olan, yönlendiren ve anlatıcı yönüyle okuyucuyu dahi yöneten karakter gibi görünse de aslında çok işlevli olan karakter Suna. Romanda yalnızca bir ana karakter işlevi görmüyor. Suna birçok şey. Hem günümüz kadını, hem yüz yıllardır süregelen kadına yönelik baskının bugüne uzanan kolu, hem geçmiş ile geleceğin hem de masal ile sert gerçeğin köprüsü. Bunca sorumluluğu üzerinde taşıyan Suna en çok da günümüz Türkiyesinde her kadının kolaylıkla empati kurabileceği; çok yalın, varlık mücadelesi veren, kalıplaşmış yargılar ve toplum müsaade etmese dahi değişimi içten içe arzulayan bir karakter. Suna için söylenebilecek daha birçok şey var. Bu karakterlerin yaratıcısı olarak Arlin Çiçekçi'nin bakış açısından Suna ve Servi Nine'yi dinlemek isteriz.

A. Ç.: Dediğiniz çok doğru. Servi Nine bir kadın karakterden öte kadın dayanışmasının sembolü niteliğinde bir varlık. Suna ise bu topraklarda yaşamış ve yaşamakta olan kadınların eski bir İstanbul mahallesinde varlık mücadelesi veren izdüşümü bir anlamda. O yüzden, Suna çok sivri ve belirgin özellikleri olan bir kadın karakter değil mesela, temsil alanı geniş olan bir numune figür gibi belki de. Karakter yaratma açısından bu türden bir yuvanlık doğrudur veya değildir bilemiyorum ama Suna'yı yazarken başka türlüüne gitmedi elim.

A. A. S.: Bir ağaç metaforu üzerinden yakın geçmişte yaşadığımız bazı toplumsal olaylara da göndermeler yaptığınızı düşünüyorum. Suna'nın mücadelesi o zamanlarda çoğumuzun verdiği fakat başarılı olamadığımız mücadelenin bir benzeri. Bu yönüyle Suna karakteri tam bir aktivist. Suna'nın başarısının sebebi bence sosyolojik yönüyle toplumumuza verilen bir cevap. Neler söylemek istersiniz bunun hakkında?

A. Ç.: Bu romanı yazarken, sizin de hissettiğiniz gibi Gezi direnişi, Gezi'deki kazanımlarımız ve Gezi'de kaybet-

tiklerimiz kendini sıklıkla anımsattı bana. Gezi'de uğruna direnilen ağaç, tehdit altında olan insanlık onurumuz, özgürlüğümüzü simgeliyordu. Bu hikâyede de Servi ağacı, tehdit altında olan kadınların anıtı bir nevi. Gezi'de bizim yapamadığımız veya yapmadığımız için (bir anlamda) kaybettiğimiz ve Suna'nın yapıp başardığı şey ise; toplumun çoğunlukla olur olmaz yerlerde dallanıp budaklanmış hassasiyetlerini kendi mücadelesinin lehine kullanmış olması. Gezi direnişinin odağını, "En büyük meydan Taksim değil, Kazlıçeşme'dir." sözünüyle hali hazırda evveli olan

bir kutuplaşmaya çeviren iktidara karşı bizim yenik düştüğümüz savaşta, Suna, oyunu kuralına göre oynayarak “Kazlı-çişme”yi yanına almayı başarıyor.

A. A. S.: Elbette gerçek dünyada kadın sadece erkek ile mücadele etmiyor, hemcinsleriyle de mücadele ediyor. Roman özelinde ise kadınların hayatını vezir eden de rezil eden de erkekler gibi görünüyor. Bir yanda gönlümüzü fetheden Haydar ve Ararat, diğer tarafta Fırat ve yüzyıllar içerisindeki muadilleri. Suna'nın kurtuluşunu Haydar gibi bir babası, sonrasında kurduğu

güzel hayatı da Ararat gibi bir partneri olmasına mı yormalıyız?

A. Ç.: Elbette Haydar gibi bir babanın kızı olmanın, Ararat gibi bir yoldaşa sahip olmanın bir kadına verdiği gücü yadsıyamayız fakat Suna'yı kurtaran aslen kadın dayanışmasıdır. Suna, Servi Nine'nin yüzyıllık hikâyelerden süzüp, getirip kulağına fışıldadığı deneyimleri dinleyerek buluyor yolunu. Suna, Servi Nine'nin yani kadın dayanışmasının sesine kulak vermese mücadele gücünü kendinde bulamazdı sanıyorum. Kadın dayanışması, sadece kadınlarla olmayacağı gibi kadının mücadelesi de sadece

erkeklere karşı değil tabii, buna katılıyorum. Buradaki ayrım, cinsiyete değil, erk sahibinin kim olduğuna ve kimi ezmeye çalıştığına baktığımızda çıkıyor ortaya. Fakat ben yine de her zaman için “Kadın kadının kurdudur.” sözüne hiç itibar etmeden “Kadın kadının yurdudur.” inancını taşımaktan yanayım. Bugüne kadar, iş hayatımda veya yayın dünyasında iyi ki tanışmışım dediğim, bana yol göstermiş, örnek olmuş, ilham vermiş, çıkarsız destek olmuş insanların çoğu kadındı.

A. A. S.: Romandaki dini ve etnik göndermeler anlatıyı daha da derinleştirmiş. Arlin Çiçekçi bunu yaparken kültürel özellikleri ve kadim gelenekleri ön plana çıkararak kırmadan, incitmeden, taraf tutmadan hatta birleştirici bir dille yazmış. O geçmişi ne kadar özlediğimizi ve aslında en çok ona ihtiyaç duyduğumuzu hissettirdi bu bana. Ülkede barış ve huzur iklimini inşa edebilmek için toplumsal belleğimizin işlerlik kazanmasına ihtiyacımız var. Tüm bunları yazarken bunu göz önünde bulundurduğunuz düşünüyorum. Bu konuda neler söylemek istersiniz?

A. Ç.: Herkes gibi ben de lafa gelince bir aradalığı, barışı, birlikte yaşama hayalini her zaman üst perdeden yüceltiyorum ve samimiyetle destekliyorum ama gündelik hayat pratiğime bunu ne derece yansıtabiliyorum/yansıtabiliyoruz emin değilim. Kollarımızı iki yana açarak birbirimize doğru yol alırken, iktidarın ayrıştırıcı söylemlerinin açtığı çukurlara düşüyoruz ekseriyetle. Türkiye tarihinde huzur hiçbir zaman haritanın tamamına yayılmamıştı zaten ama topluluklar arasında, şu dönemdeki kadar da derin bir uçurum oluşmamıştı sanırım. Umut var mı, onu da bilemiyorum açıkçası. Sadece bu aralar, kötüye odaklanıp onun bir parçasına dönüşerek mevcut kötülüğü büyütme yerine, iyide kalmaya çaba harcamak

gereğini hatırlatıyorum kendime. Marcus Aurelius, Kendime Düşünceler’de şöyle diyor. “İyi bir insanın nasıl olması gerektiğini tartışma artık, iyi bir insan ol!” böyle bir ortamda gösterebileceğimiz en büyük direniş bunca kötülüğün ortasında ‘iyi’ kalmaya çalışmak sanırım. Ne de olsa günün sonunda aynılar aynı yerde duracak, biz en azından duracağımız yeri iyilerin yanından ayırtalım.

A. A. S.: Duygu Asena Roman Ödülü’nü almış olmanız çok kıymetli. Sizi gönülden tebrik ederim. Kadın hakları konusunda hassas biri olduğunuzu bildiğim için daha özel bir soru sormak istiyorum. Son yıllarda Edebiyatımızda kadın yazarları nerede görüyorsunuz? Bir kadın yazar bugün hâlâ ne gibi zorluklarla karşılaşılıyor?

A. Ç.: Çok incesiniz, tekrar teşekkür ederim. Ben bir edebiyat eleştirmeni

değilim ama bir okur olarak günümüz kadın yazarları arasında çok yetkin kalemler olduğunu düşünüyorum ve yine bir okur olarak çağdaş kadın yazarlardan razıyım diyebilirim. “Edebiyat bize farklı dünyalar, yaşamadığımız hayatlar, yabancı olduğumuz deneyimler hediye eder” benzeri bir şeyler söyler dururuz hep. Mesela, sadece erkek yazarların kitaplarını okuyan bir erkek okur düşünelim; bu kişinin, içine hapşolduğu dar alanlı eril dünyadan kafasını çıkarması, dünyayı bir bütün olarak deneyimlemesi pek mümkün olmaz haliyle. Dolayısıyla kadın yazarların bir çeşitlilik/kapsayıcılık kontenjanına sıkıştırılma tehlikesine düşmeden kadın bakış açısına ve diline olan ihtiyacı sıklıkla vurgulamak gerekiyor. Sahici edebiyatın ve samimi okurun da zaten bu ihtiyacı inkâr etmediğini düşünüyorum. Tam burada da yeni bir kadın yazar olarak da, hem erkek hem de

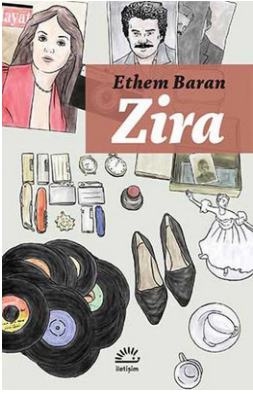
kadın okurlardan hayli razı olduğumu söyleyebilirim. Sanırım kadın yazarları asıl yoran şey; kadınlar tarafından ortaya konulmuş özgün eserlerin gördüğü itibarın, bugün bile hâlâ, kendini edebiyatın her alanında ehli-vukuf olarak görenlerin kırılğan erkekliklerini tetiklemeye yetiyor oluşu.

A. A. S.: Romanda *Servi Nine* ve *Üç Güzeller*’in hikâyesi dizi oluyor. Ben daha dizi müjdesini okuduğum bölüme gelmeden evvel benzer bir şey geçmişti aklımdan. Çok güzel bir film olur diye düşündüm. Ne dersiniz olabilir mi?

A. Ç.: Güzel olurdu. O bölümü yazarken ben de düşündüm ve hatta niyetlenip senaryolaştırmayı da denedim fakat masalsı ve tarihi yapısı görsel anlatımın sınırlarına takıldı, hikâyeyi başka türlü kurmanın mutlaka bir yolu vardır ama ben metinle arama henüz sağlıklı bir mesafe koyamadığım için beceremedim. Umarım bir gün olur.

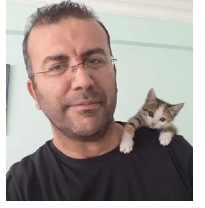
A. A. S.: Ben hem okurlarımız hem de kendi adıma size çok teşekkür ederim. Samimi cevaplarınız ve bize *Servi Nine* ve *Üç Güzeller*’i verdiğiniz için. Dilerim okuyamı çok olsun. Hak ettiği değeri zaten bulacaktır. Hem edebi hem de şahsi hayatınızda başarılar ve mutluluklar dilerim.

A. Ç.: Asıl ben size teşekkür ederim, kıymet vermişsiniz, samimiyetle okuyarak, özenli, derinlikli sorular hazırlamışsınız, bu en büyük iltifat. Sorduğunuz sorularla bana düşünme, sorgulama ve hikâyeye yeniden bakma fırsatı verdiniz. Benim için çok keyifliydi.

Zira
Ethem Baran
İletişim
Öykü / 99 sayfa

veveya
KİTAP/13

Yunus
Çinçin

Gerçekle Kurgu Arasında: Zira

Yazar Ethem Baran, her eserinde olduğu gibi, *Zira*'da da gerçekle kurgu arasındaki ince çizgide yazdığı öyküleriyle, bizi bize ustaca anlatıyor. Ethem Baran, on iki öyküden oluşan kitapta, estetik kaygıyı da elden bırakmadan, toplumsal meselelere dair eleştirel yaklaşımının ön plana çıktığı öyküler kaleme almış. Kitaptaki öyküler, yazarın gözlem yeteneğinin ve sezgi gücünün somut göstergesi olarak çıkıyor karşımıza. Öyküleri okurken yazarın halkını, toplumunu, insanını, her yönüyle çok iyi tanıdığına, kitaptaki her öyküde bir kere daha tanık oluyorsunuz. Et-

hem Baran'ın öykülerini okurken öykü kahramanlarını tanıyormuş hissine kapılıp her öyküde anlatılan olayları öykü kahramanlarıyla birlikte yaşıyorsunuz.

Kitabın ilk öyküsü, "Bir At Bindim Başı Yok", Kafka'nın "Kızılderili Olma İsteği" adlı öyküsünden yola çıkarak yazarın Tank Buğra'nın "Ata Binmiş Ali Ağa" öyküsüne tahmis olarak kaleme aldığı "Ata Binmiş Ali Ağa'yı Tahmis" adlı öyküsünden yola çıkarak bu defa Ali Ağa'nın atının öyküsünü anlatıyor bizlere. Bu öyküde de uçsuz bucaksız bozkıra, Ali Ağa ve atı eşlik ediyor. Ethem Baran, öykünün sonunda, "Ne de

olsa, dünyadan bir atlı geçti." cümlesiyle Bekir Yıldız' a da bir selam göndermeyi ihmal etmiyor.

Ethem Baran; sadece bozkırı değil, bozkırın bir köyünde yaşayan bir gencin düşlerine giren fettan bir güzel nedeniyle ıslanmasını ve yaşadığı utançla, karda kışta, buz gibi suda, kimseye belli etmeden boy abdesti alma çabasını, sözcüklerle bütün bir köyün resmini çizerken anlatıyor "Düşleri Fettan Güzel" adlı öyküsünde.

Seks işçisi Kıymet'in hayatını bir gencin gözünden anlatan "Kıymet" adlı öyküsünde, Ethem Baran'a Şükrü Ağbisi Şükrü Erbaş'ın "Genelev Mektupları" ve "Gülümse" adlı şiirleri eşlik ediyor. Şükrü Erbaş'ın mısralarıyla iç içe geçen öykü, Kıymet özelinde tüm seks işçilerinin yaşadıkları trajedileri, genç bir kahramanın gözünden anlatıyor.

Ortada hiçbir neden yokken hayatın durma noktasına geldiği, anlatacak hikâyeleri olmayan ve belki de bu nedenle onlar için hayat denilen şeyin olmadığı insanların yaşadıkları bir kasabanın öyküsü "Ortada Hiçbir Neden Yokken". Bu öyküde, yazar, insanların aymazlıklarına ve türlü nedenler ya da bahanelerle hayatı ıskalamalarına ilişkin bir toplum eleştirisi dile getiriyor.

"Yoksullar niçin yoksul olduklarını düşüneceklerine, bu yoksulluğun dedelerinden babalarına, onlardan da kendilerine geçtiğini düşünmeyi se-

viyorlardı artık. Çocuklarına da böyle güzel bir yoksulluk bırakacaklardı. Onların da tıpkı anne babaları gibi neye el atsalar , elleri boş kalacaktı. Hayal kurmaya utanacaktı onlar da...”(s.47)

“Öteki İlgililer” de, emekli bir öğretmenin gözünden, yaşadığı kasabadaki halkın ve bürokratların eleştirilişinin öyküsünü okuyoruz. Öyküde, kitap-taki diğer öykülerde de olduğu gibi ülkemizdeki bürokratların halka karşı hoyrat tutumları, bireysel ve toplumsal sorunlar ustaca anlatılmış.

“Güzel Şeyler İşte”, bir kütüphane görevlisinin gözünden, kitaplara tutkun, yazarlık hevesi de olan bir çocuğun kütüphane görevlisiyle ve kitaplarla ilişkisinin anlatıldığı bir öykü.

“Yazarlar böyledir işte, başkasının hayatını yazacağı derken kendi hayatlarını yazarlar.” (s.62)

“Ulus Postanesi” adlı öyküde, Ankara’nın ilçelerinden birindeki bir bankada güvenlik görevlisi olarak çalışan bir gencin yaşamından bir kesit sunulmuş biz okuyuculara. Bir yandan annesiyle yaşayan güvenlik görevlisi genci daha yakından tanırken bir yandan da müdürünün baskı ve angaryalarından bıkan gencin trajikomik hak arama mü-

cadelesine şahit oluruz.

“Eve Gidecektim”, evine gitmek isteyip de sokaklarda karanlık adamlarca linç edilip evlerine gidemeyen insanların öyküsü. Bu kısa öyküde, yaşananları hem fail hem mağdurun gözünden anlatarak öykünün trajikliğini daha da arttırmış.

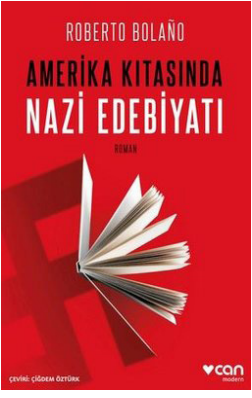
“Arabaşı”, karlı bir kış günü, İç Anadolu’nun bir köyünde, köy odasında bir araya gelip zaman geçiren köylülerin öyküsü. Köylüler, köy odasında, bir yandan arabaşı çorbasına oynanan yüzük oyunuyla, keklik avı sohbetiyle, Tangalların Ragıp’ in okuduğu Hz. Ali Gazveleri Billuruazam Cenkleri Hayber Kalesi kitabındaki hikâyeleriyle zaman geçirirlerken bir yandan da arabaşı çorbası pişirilir. Köy odasında bütün bu olup bitenlere, yakın zamanda, Ankara’ da okuyan oğlunun yanına gidip gelen bir babanın, bütün umutlarını bağladığı oğlunun başına gelenler nedeniyle yaşadığı kaygılı bekleyiş eşlik eder. “Arabaşı”, Anadolu insanının yaşantısından kesitler sunarken, bu insanların özlemlerine, kaygılarına, sevinçlerine, umutlarına da ayna tutan bir öykü.

Kitabın son öyküleri olan “Bir Ansiklopedi Maddesi Olarak Bizim Köy, Kra-

lin Köyü, Padişah Görmüş Köy” adlı öyküler, www.guzelkoylerimizansiklopedisi.com adlı sitede, kendi köylerini anlatma yarışına giren ve kendi yazdıkları dışında hiçbir bilgiyi, açıklamayı doğru kabul etmeyen üç ansiklopedi yazarının anlattıklarıyla şekillenen öyküler. Birbirine çok yakın Dargın, Muratşah ve Mürselli köylerini kendilerince anlatan yazarlar, yazar Ethem Baran da bir türlü paylaşamazlar. Köylerde yaşayan insanların yaşantılarına, birbirleriyle ve başkalarıyla ilişkilerine dair ustaca çıkarımlarla ve anlatımlarla şekillenen öyküler, köy ve köylülük üzerine ironik metinler olarak okunabilir. Üç ansiklopedi yazarının köyleri hakkındaki yazılarının ardından, bu yazılara ve Ethem Baran’ın kendi köylülere olduğuna dair açıklamalarına ilişkin Ethem Baran’ın cevap metni, kurgunun farklı bir boyut kazanmasına ve meselelerin anlaşılmasına yardımcı oluyor. Edebiyat çevrelerince, taşra edebiyatı yapmakla eleştirilen Ethem Baran, bu üç öyküyle ve öykülerin sonuna eklediği Ethem Baran’ a ait “Zorunlu Açıklama” başlıklı metinle, köyle ve köylülükle olan ilişkisine açıklık getiriyor. Yazar, taşrayla doğrudan bir ilgisinin olmadığını, taşra edebiyatı yapmak gibi bir derdinin olmadığını, üstkurmacayla kurguladığı bir edebi metinle açıklıyor.

Ethem Baran’ın *Zira* adlı kitabındaki öyküler, okuyucuda güçlü bir gerçeklik duygusu yaratıp okuyamı derinden etkiliyor. Ethem Baran, kurguyla gerçek arasındaki o ince çizgiyi kaldırıp öykülerini, okuyucularını öykü kahramanlarının bir yerlerde yaşadıklarına inandıracak kadar gerçekçi ve ustaca kurguluyor.

Ethem Baran’ın her biri birbirinden güzel on iki öyküden oluşan *Zira* adlı kitabını okumanızı, tavsiye ederim.

Amerika Kitasında Nazi Edebiyatı

Roberto Bolaño

Çevirmen: Çiğdem Öztürk

Can Yayınları

Roman / 240 sayfa

veveya
KİTAP/15

Kahraman
Çayırılı

Hayali Bir Edebiyat Ansiklopedisi

Roberto Bolaño, *Amerika Kitasında Nazi Edebiyatı*'nda okuru sayısız şiir ve edebiyat dergisi arasında tadı hiç tükenmeyen bir seyahate çıkarırken alta sorduğu bir soru var: Özellikle Güney Amerika menşeli şairler ve yazarlar nasıl bu denli kolay aşırı sağın ve hatta Nazizm'in saflarına geçiyorlar?

Roberto Bolaño'nun *Amerika Kitasında Nazi Edebiyatı* adlı romanında ilkin kurgu kadın şair Edelmira Thompson de Mendiluce'nin hayatına dahil oluyoruz. Şiir kitapları, edebiyat dergileri, Avrupa seyahatleri, edebiyat dünyasının içyüzü ve sonraları kendini kapattığı çiftlik evi. Adolf Hitler, Eva Perón... En başarılı eseri Poe'nun Odası'nın yazılış hikâyesi ve sonrasını okuyoruz. Akabinde Edelmira Thompson'un ikinci oğlu Juan Mendiluce Thompson'ın yaşamöyküsüne geçiyoruz. Yirmi yaşında

yayımladığı, büyük başarı elde eden ilk romanı *Benciller*'in ardından politika uğruna edebiyatı bir kenara bırakmayı yeğlediğini öğreniyoruz. Siyasetin farklı kutuplarına doğru hareket ediyor. Ancak yıllar sonra kürkçü dükkânı yeni bir romanla (*Arjantinli Süvari*) yine edebiyat oluyor.

Edelmira Thompson'ın kızı Luz Mendiluce Thompson güzel ve pırl pırl bir kız çocuğu, şişman ve dalgın bir genç kız, alkolik ve perişan bir kadın olarak betimlenir; birkaç aylık bir bebekken Hitler'in kollarında görüldüğü meşhur fotoğraf bütün hayatı boyunca ona eşlik eder. On altı yaşında ilk şiirlerini yayımlar, on sekizine vardığında üç kitabı basılmış bir şair olarak yalnız yaşıyordu. Arjantinli genç şair Julio César Lacouture'le evlenir. Baudelaire'den, Mallarmé'den, Claudel'den, Sovyet şiirinden, Paul Valéry'den ve rahibe Juana Inés de la Cruz'dan bahsedilen bir gece. Ne sağın ne solun anlayabildiği meşhur şiiri "Hitler'le Mutluydum". Sonra ansızın gelen imkansız bir aşk, gece telefonları. Ve daha çok şiir.

Sonra romanın "Gezgin Kahramanlar ya da Aynaların Kırılmalılığı" bölümüne geçiyoruz. İlk olarak Ignacio Zubieta'nın 34 yıllık kısacık ömrünü okurken, iyi bir öğrenci, olağanüstü bir sporcu olduğunu öğreniyoruz. İyi huylu, engin bir klasik İspanyol edebiyatı bilgisiyle donanmış. İflah olmaz bir kitap kurdu, neşeli fakat kötü alışkanlıklardan mustarip değil. Peki kader?

Muhtelif biyografiler ve macera-

larla dünyayı dolaşırken Roberto Bolaño'nun ısrarla altını çizdiği bir husus var: Amerika (dört Kuzey Amerika hariç Güney Amerika) menşeli şairler ve yazarlar nasıl bu denli kolay aşırı sağın ve hatta Nazizm'in saflarına geçiyorlar?

"... Hüzne çalan bir neşe ..."

Romanlar, ciltler, hikâyeler, tuhaf şiir tasvirleri örüyor romanı. Bu şiirleri, romanları okuyamasa da metotlarına, üretim süreçlerine, işledikleri konulara dair bilgi ve yorumlarla farklı aynalara çıkıyoruz. Bu roman belki de hayali bir edebiyat ansiklopedisi en çok.

41 yıl yaşayan, ilkökul öğretmeni, doğuştan alçakgönüllü; hayatına tayınlıların damgasını vurduğu, her daim küçük kasabaların ya da dağ köylerinin okullarında çalışan şair Pedro González Carrera'nın biyografisi şiir dergileri ve şiirleriyle ilginç. Ancak kesinlikle şunu eklemeliyim ki roman özellikle ikinci yarısı itibarıyla hakikaten sürprizlerle dolu.

Romanda "... hüzne çalan bir neşe ..." tabiriyle rastlaşınca Roberto Bolaño edebiyatını betimleyebilecek en güzel ifadelerden biri olduğunu düşündüm. Bolaño'yu biricik kılan, eşsiz kılan, cümlelerine saklı bir X-faktör sanki bu. Romanları o yüzden bir başka. Akıcılık, samimiyet ama bunlarla birlikte okura geçen, aktarılan muhtelif duygular. Bolaño'nun bu sıra dışı romanını da muhakkak okumalısınız.

Öykü Gazetesi'nin dördüncü sayısı yayında!

2016'dan beri gerçekleri yazmadığını alenen söyleyen tek yayın organı olan *Öykü Gazetesi*'nin dördüncü sayısı yayında.

Veveya.net'in yayıncılığını üstlendiği *Öykü Gazetesi*, PDF formatta ücretsiz indirilebilecek ve/veya web tarayıcısı üzerinden okunabilecek.

Öykü Gazetesi'nin üçüncü sayısında; Derya Sönmez, Ahmet Cengil, Deniz Karanfil, Hatice Günday Şahman, Didem Kazan Sol, İ. Usame Yördem, Uğur Ünen, Ahmet Fenar ve İlay Bilgili'nin öyküleri var.

veveyaoykugazetesi@gmail.com
www.veveya.net